
HET KRABBEZAKJE SACCULINA CARCINI THOMPSON, 1836 OP
DE BREEDPOTKRAB PORTUMNUS LATIPES (PENNANT, 1777),
EEN ZELDZAME ASSOCIATIE.

G. RAPPÉ

In de zomer van 1984 ontving ik van Cédric d'Udekem d'Acoz ter determinatie twee exemplaren van de Breedpootkrab die door een Krabbezakje (*Cirripedia, Rhizocephala*) geparasiteerd waren. De Krabbezakjes bleken te behoren tot de soort *Sacculina carcini* Thompson. Deze parasiet is aan onze kust goed gekend van de Gewone strandkrab *Carcinus maenas* (L.) en in mindere mate van de Gewone zwemkrab *Liocarcinus holsatus* (Fabricius).

Het bijzondere van deze waarneming geldt dus niet het Krabbezakje, maar wel zijn gastheer. De Breedpootkrab wordt noch door Boschma e.a. (1961), noch door Huwae (1985) genoemd als gastheer van het Gewone krabbezakje. We mogen dus veronderstellen dat deze associatie in Nederland nog niet is vastgesteld. Hetzelfde mogen we wellicht ook besluiten voor België (Boschma, 1947). Van Beneden (1861) noemt de soort weliswaar nog van *Liocarcinus marmoreus* (Leach). De enige verwijzing naar parasitisme bij de Breedpootkrab vond ik in het overzicht dat Boschma (1955) samenstelde. Hierin synonymiseert hij de soort *Sacculina betencourti*, die Giard (1887) had beschreven van *Portumnus latipes* (Pennant), met *Sacculina carcini* Thompson. De herkomst van het materiaal van Giard wordt bij Boschma (1955) omschreven als "Atlantic coast of France". Vermits de thuisbasis van Giard Wimereux was, is de kans groot dat het materiaal van Noord-Frankrijk afkomstig was. In dit geval zou de geografische verspreiding van deze associatie erg gelocaliseerd zijn: het uiterste zuiden van de Noordzee en het aansluitend gedeelte van Het Kanaal.

Sinds de in de inleiding vermelde exemplaren kwamen nog gegevens aan het licht, zodat een overzicht er zo uit ziet :

(alle vondsten gebeurden aan het Albertstrand, Knokke-Heist)

12-VIII-1983 : een exemplaar van 9 mm breed op een ♂ Breedpoot (carapaxafmetingen, L : 22,80 mm en B : 22,50 mm).

8-VIII-1984 : één exemplaar van 7 mm breed op een Breedpoot (geslacht ?) (carapaxafmetingen, L : 25,20 mm en B : 25,00 mm).

27-VIII-1984 : een exemplaar van 11 mm op een ♂ Breedpoot (carapaxafmetingen, L : 22,65 mm en B : 22,80 mm).

een exemplaar van 13 mm breed op een ♂ Breedpoot (carapaxafmetingen, L : 24,10 mm en B : 23,90 mm).

15-VIII-1985 : een exemplaar op een beschadigde Breedpoot (geslacht en afmetingen niet bekend).

Opvallend is toch dat de associatie (nog ?) niet is gevonden aan de Belgische westkust, waar de gastheer toch algemener is dan aan de oostkust. Een mogelijke verklaring is dat de infectiegraad van *Sacculina carcini* Thompson aan de oostkust duidelijk hoger ligt dan elders, zoals uit eigen waarnemingen bij voornamelijk *Carcinus maenas* (L.) bleek.

Met dank aan Cédric d'Udekem d'Acoz en Peter Huwae.

Literatuur.

- Boschma, H., 1947. The european Rhizocephala in the collection of the Brussels Museum of Natural History.- Meded. K. Nat. Mus. Belg., 23, nr. 23.
- Boschma, H., 1955. The described species of the family Sacculinidae.- Zool. Verh. Mus. Leiden, 27 : 1-76.
- Boschma, H., F. de Graaf, L.B. Holthuis & J.A.W. Lucas, 1961. Rankpotigen (Cirripedia).- S.W.G. Tabellenserie, 19 : 1-27.
- Giard, A., 1887. La castration parasitaire et son influence sur les caractères extérieurs du sexe mâle chez les Crustacés Décapodes.- Bull. Scient. Nord France et Belg. (2), vol. 10.
- Huwae, P.H.M., 1985. De Rankpotigen (Crustacea-Cirripedia) van de Nederlandse kust.- S.W.G. Tabellenserie, 28 : 1-44.
- Van Beneden, P.J., 1861. Recherches sur la faune littorale de Belgique. Crustacés.- Mém. Acad. Roy. Belg., vol. 33.

Summary.

On several occasions specimens of *Portumnus latipes* (Pennant, 1777) carrying the parasitic rhizocephalan *Sacculina carcini* Thompson, 1836 were found on the Belgian east coast. This association is seldom seen. It was recorded about 100 years ago from the Atlantic coast of France.